

Indsats mod PFAS

Region Hovedstadens indsats overfor PFAS sker i overensstemmelse med prioriteringerne i Jordplan II. Fokus i Jordplanen er at beskytte grundvandet mod forurening med klorerede opløsningsmidler og lignende stoffer, der i særlig grad truer grundvandet. PFAS-indsatsen udføres primært sammen med den fokuserede indsats over for grundvandsforurening med klorerede opløsningsmidler.

En række af de virksomhedstyper, som erfaringsmæssigt medfører forurening med klorerede opløsningsmidler, vurderes også at kunne være årsag til PFAS-forurening. Prioritering af forurening med klorerede opløsningsmidler vil derfor i mange tilfælde også afklare PFAS-forurening.

Nogle brancher har en særlig risiko for at medføre PFAS-forurening fx brandøvelsespladser. Derfor udføres en særskilt indsats på brandøvelsespladser. Efterhånden som der opnås fornyet erfaring og viden om PFAS, kan andre brancher komme i søgelyset og kræve en særlig indsats – også selvom der ikke samtidig er risiko for forurening med klorerede opløsningsmidler.

De forskellige indsatser skaber løbende ny viden og erfaring med håndtering af PFAS-stofferne. Denne viden kvalificerer indsatsen og indarbejdes derfor løbende i indsatsen over for PFAS.

I 2025 har indsatsen bl.a. omfattet:

Samarbejde om opsporing, undersøgelse og håndtering af kilder til PFAS-forurening i grundvandet efter henvendelse fra bl.a. vandforsyninger, som er udfordret af PFAS i det grundvand, der pumpes op til drikkevand, fx:

Tunhøj-samarbejdet med Region Sjælland, kommuner og vandforsyninger i området omkring HOFOR's kildeplads Solhøj (HOFOR = Hovedstadsområdets Forsyningsselskab). Området ligger i Greve, Høje-Taastrup, Ishøj og Roskilde kommuner og er et af de hårdest ramte områder med PFAS-forurening i grundvandet i Danmark. Administrationen har gennemgået alle PFAS-relevante grunde (ca. 60 grunde), og igangsat indledende PFAS-undersøgelser på 11 grunde. Administrationen er fortsat i gang med at undersøge en brandøvelsesplads på Hedelykken 10.

Region Hovedstaden og Region Sjælland forventer at få 20 mio. kr. fra den nationale PFAS-handlingsplan til indsatsen mod PFAS-forurening i Tunhøj-området.

Opsporing af PFAS-kilder i tre af HOFOR's kildepladser. En kildeplads er det område, hvor en vandforsyning oppumper grundvand til drikkevand. Opsporing omfatter fx undersøgelser af PFAS-kilder, som ligger inden for kildepladserne.

Undersøgelse af PFAS i børneinstitutioner. Administrationen har gennemgået ca. 1.500 adresser på børneinstitutioner for at afklare, om der i dag er placeret børneinstitutioner på grunde, hvor der tidligere har været virksomheder, der kan have brugt PFAS-stoffer. Gennemgangen viste, at dette er tilfældet med 23 børneinstitutioner. Alle 23 institutioner er nu undersøgt for PFAS i jorden. På én institution blev der et enkelt sted fundet PFAS i jorden over grænseværdien (fundet udgør ikke en risiko, da forureningen ligger dybt). Institutionen er efterfølgende lukket, men ikke på grund af PFAS. På de øvrige børneinstitutioner er der ikke fundet PFAS i jorden. Derudover har administrationen tilbage i 2022 undersøgt en børneinstitution, fordi der tidligere havde været brandøvelsesplads. Der blev ikke fundet PFAS i jorden på denne institution.

I alt 24 børneinstitutioner er nu undersøgt på grund af oplysninger om virksomheder der kan have brugt PFAS-stoffer.

Undersøgelse af brandøvelsespladser, hvor der have været brugt store mængder af brandslukningsskum med PFAS. Administrationen har lokaliseret 46 brandøvelsespladser og undersøgt dem, der er omfattet af regionens indsats. Administrationen afventer tilbagemelding fra flere kommuner i forhold til, om kommunen kan påbyde en ansvarlig forurener at undersøge og rense op. Hvis det ikke er tilfældet, overtager regionen ansvaret for den videre indsats. På nuværende tidspunkt afventer to grunde inden for de højt prioriterede grundvandsområder nærmere undersøgelse af grundvandet.

Overvågning af grundvandsforurening i Kvistgård. Administrationen har undersøgt tidligere plastvirksomheder og maskinværksteder i Kvistgård, fordi virksomhederne har brugt PFAS-stoffer. Undersøgelserne har vist kraftig forurening i grundvandet. Kommunen har meldt påbud om undersøgelse af forurening i forbindelse med én af de undersøgte grunde, og er i gang med at afklare forureneransvaret på de øvrige grunde. Administrationen afventer påbudsafklaringen, inden der kan tages stilling til eventuelle yderligere undersøgelser og håndtering af forureningen. Administrationen har dog iværksat overvågning for at holde øje med PFAS-forureningen i grundvandet.

Miljømedicinsk undersøgelse. Regionsrådet bevilligede i foråret 2025 penge til en miljømedicinsk undersøgelse, der skal afklare, om udledning af PFAS via skorsten fører til særlig udsættelse af mennesker. Det er Arbejds- og Miljømedicinsk afdeling på Bispebjerg Hospital, der står for undersøgelsen af PFAS i blodet hos borgere i Kvistgård. Resultaterne forventes i efteråret/slutningen af 2025.

Test og udviklingsprojekter. Administrationen har stået i spidsen for test af to metoder til termisk oprensning af PFAS-forurenede jord. Metoderne går ud på at varme jorden op, så PFAS kommer på gasform, der kan fjernes fra jorden. Testene viser, at PFAS-forurenede jord kan renses effektivt, så indholdet kommer under grænseværdierne. For at opnå en fuldstændig nedbrydning af PFAS er der i begge metoder udviklet en ekstra rensning ved meget høj varme af den luft, der ventileres ud af jorden. Testene er finansieret af Miljøstyrelsen og udført på Korsør Brandskole i samarbejde med alle fem regioner og Videncenteret for Miljø og Ressourcer i Danske Regioner. Korsør Brandskole har siden 2023 været nationalt PFAS-testcenter

Regionen har igangsat et udviklingsprojekt om undersøgelse og risikovurdering af PFAS i jord og grundvand. Projektet udføres i samarbejde med DTU og tre danske specialistrådgivere. Projektet har fokus på implementering af ny faglig viden om PFAS i regionens arbejde.

Gennemgang og vurdering af mulige PFAS-grunde. Administrationen har kendskab til ca. 5.000 grunde, hvor der kan have været brancher/aktiviteter, som muligvis har anvendt PFAS-stoffer. 3.500 af de 5.000 grunde er allerede kortlagt som forurenede eller måske forurenede af andre årsager end PFAS-stoffer, så her ved grundejer godt, at jorden og grundvandet er eller kan være forurenede. Men ikke nødvendigvis, at der er eller måske kan være forurening med PFAS-stoffer på grunden. Administrationen arbejder løbende med at gennemgå og vurdere grundene i forhold til, om de skal undersøges nærmere/igen.

Samarbejde med de øvrige regioner, Miljøstyrelsen og andre aktører. Arbejdet med at opbygge viden i forhold til PFAS-stoffernes opførsel i jord og grundvand og udvikle metoder til undersøgelse og oprensning af stofferne fortsætter. Arbejdet sker bl.a. i samarbejde med de øvrige regioner, vandforsyninger, rådgivere, entreprenører, universiteter, Miljøstyrelsen og kommuner.